

A HÁBORÚS MINDENNAPOK HATÁSA EGY SZEMÉLYISÉG FEJLŐDÉSÉRE: NAGY IMRE AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚBAN ÉS A HADIFOGSÁGBAN

Háborús időszakban mind a tárgyi, mind a szellemi kultúra radikális és gyors változáson megy keresztül. A hétköznapiakat övező körülmények pedig sokféle szempontból meghatározóak lehetnek. E tanulmány célja, hogy bemutassa a háborús mindennapok hatását egy később komoly közéleti pályát befutó ember személyiségének formálódására. Nagy Imre 1945 utáni életútja közismert, ám nem mondható el ugyanez életének az első világháborúban előbb a fronton, majd a hadifogságban eltöltött időszakára, pedig ez az időszak meghatározó jelentőséggel bírt szellemi fejlődésére, későbbi életútjára.

Nagy Imre 1896. június 7-én született Kaposváron. Szülei, Nagy József és Sáringer Rozália a kispolgári réteg alsó szintjén helyezkedtek el. Nagy Imrét az ötödik elemi osztály elvégzése után beírták a kaposvári Állami Főgimnáziumba. A gimnáziumi tanulmányok megkezdésében édesanyjának volt meghatározó szerepe, hiszen ahogyan Nagy Imre fogalmazott „hivatalnokot, tanult embert akart látni belőlem.”¹ A családi anyagi háttérrel ekkor már édesapja postai altiszti állása biztosította, egészen 1912-ig, amikor elvesztette munkáját. Ekkor Nagy Imrének is meg kellett szakítania gimnáziumi tanulmányait. Ezután 1914-ig géplakatos tanoncként, majd segédként dolgozott különböző műhelyekben.² Édesanyja unszólása mellett nyilvánvalóan saját ambíciói is közrejátszottak abban, hogy 1914 őszén beiratkozott a kaposvári felsőkereskedelmi iskolába. A tanév kezdetét megelőző nyári hónapokban ugyanis már nem munkásként dolgozott, hanem dr. Szűcs Rezső ügyvéd irodájában vállalt adminisztratív munkát, így biztosítva keresetét a nyári hónapokra.

Kaposváron éppen nagy népünnepély zajlott a Sétatéren, amikor a somogyi polgárok értesültek Ferenc Ferdinánd meggyilkolásáról. A kezdeti döbbenetet követően az emberek többsége a háború kitörésére

¹ NAGY 2002. 73.

² RAINER 1996. 24.

számított. A kaposvári utcákon tomboló néphangulat az ifjú Nagy Imrét is magával ragadta, ám évtizedekkel később, *Viharos Emberöltő* című önéletrajzi munkájában már kritikusan emlékezett erre az időszakra:

„A háborús uszítás hatalmas méreteket öltött, már a mozgósítást megelőző időkben. A hadüzenet már vérgőzös légkörben történt. A féktelen nemzeti uszítás és gyűlölet, a nemzeti érzés, a harci láz, a vitézkedés felszításával egyidejűleg a legszélesebb tömegeket ellenállhatatlanul hatalmába kerítette. Tömegfelvonulások, tüntetések, zeneszóval, beszédekkel és szavalatokkal, lampionokkal, – egymást érték. Egy vad indulat volt az egész város, amely egy felkorbácsolt tengerhez hasonlított.”³

Az 1914. decemberi sorozást megelőzően Nagy Imre elvégzett két félévet a kaposvári felsőkereskedelmiben és megismerkedett Diósi Böskével, akinek személyében találkozott az igaz szerelemmel, amely – ahogyan később fogalmazott – „végig kísért a harctéren, a fogságon és sok nehéz órában nyújtott enyhülést, buzdított kitartásra.”⁴ 1915 májusában megkezdte katonai szolgálatát a kaposvári 17. magyar királyi honvéd gyalogezred kötelékében. Háromhavi kiképzés után indult el menetszázada az olasz frontra.⁵ Az Ausztria és Olaszország határán égbe nyúló hegyek között az Isonzó folyó mellett húzódó front az első világháború egyik leghírhedtebb hadszíntere volt, ahol zömében magyar csapatok vívtak súlyos állóháborút az olaszokkal. Százezernél is több magyar katona pusztult el itt és nagyjából félmillió sebesült meg. Tizenkét isonzói csatát tartunk számon, ezek közül Nagy Imre a harmadikban (október 15–november 5.) és a negyedikben (november 9–12.) harcolt a doberdói fennsík déli részén, Monfalcone közelében.⁶ (Az osztrák–magyar csapatok vesztesége csak ebben a két csatában 65–70 ezer fő volt.)

Nagy Imre ekkor szembesült a háború borzalmaival. Korábbi lelkesedése és illúziói, amelyeket a háborúval kapcsolatban táplált hamar eltűntek.

³ NAGY 2002. 87–89.

⁴ NAGY 2002. 93.

⁵ RAINER 1996. 29.

⁶ RAINER 1996. 29.

„Az ezred tartalék az úgynevezett Vallónában, egy völgyben az erdőben volt, kiépített fedezékekben és sátrakban. Innen vonultunk be a tűzvonalba éjjel, amikor leváltottuk a bentlévőket. Itt ismerkedtünk meg a háború borzalmaival. A terep sziklás, köves volt, vékony agyag réteggel borítva, amely vörös volt, mint a vér. Csukaszürke ruhánk hamarosan olyan lett, mintha vérben áztatták volna. Fedezék alig volt, ázni a sziklás talajban nemigen lehetett. [...] A kövekbe vágódó ellenséges puskagolyó is vágta a követ, szórta a szikla szilánkjait. Hát még a gránát és a tüzérségi lövegek. A tűzvonalak egymáshoz nagyon közel voltak, moccanni sem igen lehetett. Csak éjjel tudtunk egy keveset mozogni. Ilyenkor volt a váltás is: néma csendben, vigyázva, hogy a szurony és a lapát se koccanjon, nesz nélkül vonultunk libasorban a dombon fel az állások felé. Velünk szemben ugyanazon az ösvényen jöttek a szanitécek és hordták le a halottakat a hordágyon. Fel-felbillentettük a rájuk takart köpenyt vagy pokrócot, s néha ismerős bajtársak halott arca meredt reánk. A háborús gőz lassanként kezdett elszállni belőlünk.”⁷

A negyedik isonzói csatában a heves ágyútűz során egy gránátszilánk találta el a lábát. Ekkor egy sebesültekkel agyonzsúfolt, fűtetlen marhavagonban először a laibachi hadikórházba szállították, majd tovább a horvátországi Ogulinba. Itt töltötte a karácsonyt is, amikor meglátogatta az édesanyja.⁸

Hosszan és lassan gyógyuló sérülése miatt a katonarvos visszairányította Székesfehérvárra lábadozni. Felépülése után géppuskás tanfolyamra jelentkezett. Ekkor hat hetet töltött Budapesten, a Tüköry utcai kiképző laktanyában. A kiképzés Székesfehérváron, majd Pécsen folytatódott, ahol beosztották a 19. honvéd gyalogezred kötelékében megalakult önálló géppuskás zászlóaljhoz. Nagy Imrét ekkor honvédből örvezetővé léptették elő.⁹ 1916. június 10-én a géppuskás zászlóalj elindult az orosz frontra. Luck környékén, Galíciában építették ki állásaikat, de rövidesen őket is elsodorta a Bruszilov tábornok által vezetett orosz offenzíva második hulláma. Nagy Imre meglehetősen érzékletességgel írta le később az orosz támadás utáni menekülést.

⁷ NAGY 2002. 99–101.

⁸ NAGY 2002. 101.

⁹ RAINER 1996. 30.

„Mintegy hat napon át éjjel–nappal futottunk, harcok közben, hogy a visszavonulás pánikká ne fajuljon, így is mérhetetlen sok hadianyag, fegyverzet, felszerelés veszett oda. Hiába volt parancs és fenyegetés, a legszigorúbb büntetés, a katonák nemcsak a fegyverzetet, de még az ételmezt, a kenyeret is eldobálták. Köpeny, pokróc úgyszólván senkinél nem maradt. Ez a hat nap valóságos pokol volt. Enni talán kétszer-háromszor kaptunk. A piszkos, mocskos csajkából az ételt, főzeléket, káposztát pusztán kézzel tömtük a szánkba, piszokkal, porral, sárral együtt. Ivóvizet nem láttunk, a talajból felszivárgó pocsolóvizet ittuk.”¹⁰

1916 júliusának végén újabb orosz offenzíva indult a front ezen szakaszán, melynek során a kozák lovasság támadásai tovább gyengítették a 19-eseket. 1916. július 29-én Nagy Imre egy srappeltől megsebesült a lábán.¹¹ Több irányból is érkező tüzérségi támadások gyűrűjében kellett súlyos sebesültnek fedezéket találnia:

„Csúszva, mászva, négykézláb vonszoltam magamat, hogy a tűzből kikerüljek. Vállig érő, mély hínárba kerültem, alig tudtam kimászni belőle. Hullák, bűzlő, megfeketedett hetes hullák között másztam, s kerestem valami száraz helyet, ahol meghúzhatom magamat. Itt találtak rám az orosz szanitécek, bekötöztek, hordágyra tettek, és az erdőben lévő elsőse-gélyre igyekeztek velem, nagyon vigyázva az erős ágyútűzben.”¹²

Az akkor húszéves Nagy Imre számára megkezdődött a hadifogság. Kurszk majd Voronyezs hadikórházaiban lábadozott, mígnem 1916 októberére felépült és útnak indították Szibéria felé.¹³

Nagy Imrét a berezovkai hadifogolytábor 8. szektorának 73-as barakkjában helyezték el, amely a legénységi tábor nagyjából 300 fős „intelligens” barakkja volt. Itt főleg magyarokat, kisebb számban osztrákokat és németeket tartottak fogva.¹⁴ Az ebben a közegben eltöl-

¹⁰ NAGY 2002. 115–117.

¹¹ NAGY 2002. 121–123.

¹² NAGY 2002. 123–125.

¹³ NAGY 2002. 127–129.

¹⁴ RAINER 1996. 35–36.

tött évek döntő hatással voltak Nagy Imre szellemi fejlődésére, későbbi életútjának alakulására.

Sok fogolytársához hasonlóan Nagy Imre is a berezovkai táborban ismerkedett meg a marxizmussal. Ahogyan később fogalmazott: a beszélgetések középpontjában a politika állt, a háború kimeneteléről és a békekötésről alkotott vélemények – és természetesen az olyannyira várt a hazatérés lehetőségének kérdése.

„Nagy politikai vitáink voltak, amelyek nagyon szenvedélyesek és hosszantartóak voltak. A barakkunkban csak értelmiségiek voltak, így ezek a viták elég érdekesek és színvonalasak voltak. A demokratikus és szocialista gondolatok uralták ezeket a vitákat.”¹⁵

A vitakörök később

„szemináriumi jelleget öltöttek, előadásokkal és előadókkal, vitákkal stb. A szocialista irodalom, Marx–Engels művek, a Töke stb. tanulmányozására alakult ilyen kör [...] Kezdetben kézzel írt, később sokszorosított újság is megjelent magyar nyelven, amely elősegítette a közösségi munkát.”¹⁶

A táborban a szakirodalom elsajátítása folytán kialakított önképzés később is jellemző volt rá az újabb ismeretek megszerzésénél. A kötelező politikai szemináriumok helyett sok esetben élete későbbi szakaszaiban is autodidakta módon sajátította el az ismereteket.¹⁷

A munkásmozgalom történetének és a marxizmus alapelveinek tanulmányozása mellett Nagy a táborban megtanult oroszul és franciául is. De az aktív politizálás mellett – ahogyan Nagy Imre felidézte – a hadifogolytáborban „kulturális téren is pezsgett az élet. [...] A berezovkai táborban lévő mintegy 30 ezer hadifogolyból minden kitalált – színtársulat, futballcsapat, zenekar, énekkar, szerkesztőség.”¹⁸ Az 1917 februárjában kitört orosz forradalom híre csak március közepén jutott el a berezovkai táborba. Kádár Lajos református tanító (akivel Nagy Imre korábban együtt menetelt Szibéria felé) különösen

¹⁵ NAGY 2002. 139.

¹⁶ NAGY 2002. 141.

¹⁷ RAINER 1996. 37.

¹⁸ NAGY 2002. 141.

érzékleletesen írta le azt a pillanatot, amikor a forradalom híre elérte Bereзовkát:

„A mondott napon nagyszabású hangversenyt tartottunk a tiszti színházban [...] Hangversenyünk néhány pontján már túl voltunk, midőn játék közben felnyílt a nagyterem egyik oldalajtaja s azon belépett egy fáradt, poros, gyűrött ruhájú orosz tiszt, szemmel láthatólag futár, aki sietve áthaladt a zenekar mellett, tisztelegve megállott a lágerparancsnok előtt és blúzának belső zsebéből egy gyűrött papírtekercset vett elő – amelyen indigóval írott írás látszott. A lágerparancsnok az írás olvasása közben elsápadt, megmeredve, tágra nyílt szemmel bámult a futárra, de hagyta a zenekart tovább játszani. A darab befejezése után csendet intett, s remegő hangon mondotta a következőket: »Uraim, Oroszországban nagy események történtek, a hangverseny folytatását beszüntettem és kérem a jelenlévőket, hogy nyugodtan oszoljanak szét, ki–ki menjen haza s szállását a következő napokban a további rendelkezésig ne hagyja el!« A halálos csendet egy elszakadt hegedűhúr pattanása törte meg...”¹⁹

A forradalom hatására romlott a hadifoglyok helyzete, és a politikai viták hangvétele mindinkább balra tolódott. A fentebb idézett Kádár Lajos emlékei szerint

„Kínos bizonytalanságban éltünk pár hétig, de minden nap meghozta a maga szenzációját. A katonai fegyelem szemmel láthatólag meglazult, nem tartották többé a naponkénti gyakorlatokat, elmaradt az esti imádkozás, a napi parancs kiadásakor nem hangzott többé az alázatos köszönés, a tisztelgés teljesen kiment a divatból, egyszer csak eltűntek a vállakról a disztinkciók, a közlegény kezét nyújtott a tisztjének s az elfogadta alantasának feléje nyújtott kezét. Egész nap folytonosan gyűléseztek, izgatott hangon tárgyaltak, kiabáltak, összeölelkeztek, s vad szövegű és dallamú nótákat énekeltek, levegőbe lövöldöztek, végre egy új szót hoztak forgalomba, mely mindenkit egyformán illetett: tovaris! Tovarís lett a tiszt, a közember, sőt a hadifogoly is.”²⁰

¹⁹ KÁDÁR é.n. 247.

²⁰ KÁDÁR é.n. 247.

Az októberi bolsevik forradalom híre is jól megkésve, csak 1918 januárjában jutott el Berezovkába. A tisztek és a legénység közötti viszony már korábban elmérgesedett, az októberi forradalom híre pedig zendüléshez vezetett, melynek során több tisztet megöltek.²¹ A fogolyélet is egyre elviselhetlenebbé vált. Nagy Imre 1918 elején hagyta el a tábort és vállalt a közelben favágó munkát.²² A forradalom hatására sorra alakultak a különböző szakszervezetek, Nagy Imre is szakszervezeti tag lett, ami – ahogyan fogalmazott – „azzal a kötelezettséggel járt [...] hogy amennyiben szüksége mutatkozik, fegyverrel is megvédjük a forradalmat”.²³

A bolsevik párttal szimpatizáló hadifoglyok és szocialista emigránsok az 1918. március 14-én Moszkvában tartott kongresszuson foglalták meg az OK(b)P külföldi szekciói létrehozásának szükségességét.²⁴ Ezután sorra alakultak a külföldi csoportok,²⁵ amelyek összefogására áprilisban létrejött oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt [OK(b)P] Külföldi Csoportjának Föderációja. Az egyesítő szervezet elnöke Kun Béla lett.²⁶ A moszkvai kongresszussal egy időben Irkutszkban is megrendezésre került a szibériai hadifoglyok kongresszusa, amelyen a kelet-szibériai hadifogoly szervezetek küldöttei vettek részt. A kongresszus határozatban mondta ki az októberi bolsevik forradalom és a Vörös Hadsereg támogatását, valamint megalakította Szibéria Külföldi Munkásainak Kommunista (Szociáldemokrata) Pártját.²⁷

Nagy Imre 1918 tavaszán csatlakozott a helyi Vörös Gárdához, amelynek kötelékében részt vett a Verhnyeugyinszkban kitört szovjetellenes felkelés leverésében. A harcok közepette, 1918. június 1-jén lépett be Szibéria Külföldi Munkásainak Kommunista (Szociáldemokrata) Pártjába – négy évtizeden át tartó kommunista párttagságát innen datálhatjuk.²⁸

²¹ NAGY 2002. 147.

²² Nagy Imre 1958. június 9-i vallomása. DÉR 1993. 15.

²³ DÉR 1993. 15.

²⁴ GYÖRKEI – JÓZSA 1957. 27.

²⁵ Március 15-én a román, március 24-én a magyar, április 24-én a német, májusban a jugoszláv és csehszlovák, júliusban a finn, októberben a bolgár. JÓZSA 1957. 28.

²⁶ GYÖRKEI – JÓZSA 1957. 29.

²⁷ JÓZSA 1957. 29.

²⁸ RAINER 1996. 50, 51.

1918 júliusában a vörösgárdistákat átvezényelték a Bajkál front-ra, ahol Nagy Imre Lavrov parancsnok osztagában géppuskásként harcolt a cseh légió egységei és a fehér kozákok elleni.²⁹ A vörös csapatok veresége után a csehek július 11-én elfoglalták Irkutszkot, majd augusztus 20-án Verhnyeugyinszket.³⁰ Ezután Lavrov gyalogos osztaga a grúz Kalandarasvili vezette mintegy kétszáz főből álló lovas alakulattal együtt délnek vette az irányt a mongol határállomás, Troickoszavszk felé.

A két parancsnok koncepciója – a követendő taktikát illetően – merőben eltért egymástól. Lavrov egy hatalmas kitérővel, Mongólián keresztül a Bajkáltól nyugatra lévő bányavidékre akarta elvezetni osztagát, ahol – reményei szerint – a helyi bányászok megfelelő bázist biztosítottak volna számukra. Kalandarasvili – aki korábban a cári hadsereg századosa volt – ekkora út megtételére alkalmatlannak ítélte a gyalogos osztagot. Ehelyett a partizánharc megkezdését szorgalmazta. A taktikai nézetkülönbségek azonban hamarosan okafogyottá váltak, amikor a japánok, csehek és fehérek egyidejűleg megtámadták a vörösöket. Kalandarasvilinek lovasságával sikerült kitörnie a támadás gyűrűjéből és folytatta a partizánharcot. Hasonlóképpen hagyta el a csatateret Lavrov is szűkebb vezérkarával, osztagát azonban hátrahagyta.³¹

Nagy Imrét a hátra maradt csapat tagjaival együtt lefegyverezték és – immár a fehérek hadifoglyaként – visszaszállították Berezovkába. 1918 októberében kényszermunkára először Irkutszkba vitték, majd jelentkezett géplakatosnak, s átszállították Vojennij-Goradokba. Itt azonban nem géplakatos munkára osztották be, hanem „fuvarra: lovak helyett fuvaroztunk, kocsit húztunk, és így tovább”-vallotta négy évtized múltán perében.³² A megaláztatás mellett rendszeres és súlyos testi bántalmazást is el kellett szenvednie, ezért amikor 1919 áprilisában lehetősége nyílt rá, megszökött. Ezután először a Bajkál tónál egy hajó-

²⁹ Nagy Imre 1958. június 9-i vallomása. DÉR 1993. 16.

³⁰ RAINER 1996. 52.

³¹ Nagy Imre 1958. június 9-i vallomásából egyértelműen kitűnik, hogy ő Kalandarasvili elképzelését tekintette reálisnak és megvalósíthatónak, míg Lavrovot árulónak tartotta. DÉR 1993. 17.

³² DÉR 1993. 17.

építésen dolgozott ácsként, majd visszatért Irkutzkba, ahol fűtőként és mosogatóként kapott munkát.³³

1919 végén ismét fegyvert fogott, csoportja a helyi bolsevik szervezetekkel együtt részt vett a december végi irkutzki felkelésben, amely elhúzódott a következő év februárjáig. 1920. január 21-én – amikor a város a bolsevikok ellenőrzése alá került – a felkelés magyar résztvevői megalakították a Magyar Kommunista Pártot.³⁴ Tevékenységük alapvetően a fegyveres katonai szolgálatra, valamint a *Forradalom* című hetilap kiadására szorítkozott. A Ligeti Károly szerkesztésében megjelenő lapot az Irkutzk környékén tartózkodó magyar hadifoglyok körében terjesztették. E lap hasábjain jelent meg Nagy Imre első cikke Sötétség címmel.³⁵

Az elkövetkező hónapok Nagy Imre számára a hadifoglyok nyilvántartásával foglalkozó „likvidációs bizottság” irodájában végzett adminisztratív munkával teltek. Márciusában átvezényelték pártmunkára az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt kormányzósági bizottsága mellett működő Külföldi Iroda „nyugati kommunisták” szekcióihoz, pontosabban a magyarhoz. A szekcióvezetőség irodájában adminisztratív és pénztárosi feladatokat látott el.³⁶ 1920. április 16-án megkapta a hivatalos igazolását arról, hogy politikai amnesztiában részesült. Ezzel megszűnt hadifogoly státusza.³⁷ Néhány hét múlva, május 10-én formálisan is az Oroszországi Kommunista (bolsevik) Párt tagjává vált,³⁸ ahol a magyar agitációs propaganda bizottság vezetőségi tagjává választották. 1921 januárjától a magyar szekció instruktora lett, emellett az irkutzki kormányzóságban szervezett magyar pártiskolán tartott előadásokat.³⁹

Nagy Imrét 1921. március 15-én távirati úton Moszkvába rendelték, ahol intézkedtek hazairányításáról. Április közepén hagyta el az orosz fővárost, és egyhónapnyi utazást követően érkezett meg

³³ Nagy Imre 1958. június 9-i vallomása. DÉR 1993. 18.

³⁴ RAINER 1996. 55.

³⁵ *Forradalom*. A magyar kommunisták lapja. 1920. június 12.

³⁶ RAINER 1996. 60.

³⁷ RAINER 1996. 60.

³⁸ RAINER 1996. 62.

³⁹ RAINER 1996. 67.

Magyarországra, a csóti szűrőtáborba.⁴⁰ Életének egy jelentős szakasza ezzel lezárult.

Nagy Imre fizikai és szellemi tekintetben is hatalmas utat járt be e hat év alatt. A kaposvári felsőkereskedelmi iskola elsőéves hallgatójaként indult az iskolapadból a frontra, ahol megtapasztalta a háború borzalmait. A hadifogolytáborban a háborús tapasztalatok, a szemináriumok és politikai viták hatására átalakult korábbi világszemlélete és a kommunista eszme meggyőződéses híve lett. Azé az eszméé, amelyért véres harcokat vívott a Vörös Gárda soraiban, azé az eszméé, amelyben az egyedüli helyes politikai utat ismerte fel, s melynek megvalósításáért egy életre elkötelezte magát.

IRODALOM

DÉR Ferenc

1993 *Nagy Imre. Egy magyar miniszterelnök.* Régió Kiadó, Pécs.

GYÖRKEI Jenő–JÓZSA Antal

1957 *Magyar internacionalisták a nagy októberi szocialista forradalomban.* Kossuth Könyvkiadó, Budapest.

KÁDÁR Lajos

1930 *Hadifogoly Magyarok története. Az oroszországi hadifogság és a magyar hadifoglyok hazaszállításának története II. kötet.* Szerk.: Baja Benedek, Dr. Lukinich Imre, Pilch Jenő, Zilahy Lajos. Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársula, Budapest.

NAGY Imre

2002 *Viharos emberöltő.* Nagy Imre Alapítvány, Budapest.

RAINER M. János

1996 *Nagy Imre. Politikai életrajz. I. kötet. 1896–1953.* 1956-os Intézet, Budapest.

⁴⁰ RAINER 1996. 74.

FODOR, FANNI

THE WARTIME INFLUENCE ON A PERSONALITY'S
DEVELOPMENT: IMRE NAGY IN WORLD WAR I AND IN
CAPTIVITY

The life of Imre Nagy after 1945 is well known. But his fights during World War I and his captivity in the Siberian prison camp are not, in spite of the fact that this period determined the course of his later life. During World War I, he fought on the Italian and Russian front, where he was wounded and taken to Berezovka (East-Siberia) as a prisoner. During his captivity he got to know the Marxism and he also learnt Russian, German and French. Imre Nagy left the prison camp in January 1918. He joined the Red Guard, and during the fights he also joined the „Foreign Workers' Communist Party of Siberia". In 1920 he was a member of the newly formed Hungarian Communist Party. At that time he spent most of his time with administrative work for the party. He returned to Hungary in 1921 as a different person who dedicated his life to the Communist ideal.